

Kultuur

Rakvere 8,
41532 Jõhvi,
tel. 335 4444,
info@pohjarannik.ee

Jarõna Ilo: "Käsi on niivõrd emotsionaalne kehaosa, inimene räägib sellega, inimene puudutab sellega, inimene kallistab. Ma kujutan inimest käe läbi." PEETER LILLEVÄLI

JARÕNA ILO: Virtuaalne elu on hakanud asendama reaalsust

Jõhvis näeb filosoofilist joonistust

■ Jõhvi kunstikooli galeriis on viinakuu lõpuni üleväl Jarõna Ilo suuremämõõtmelised tööd, mis annavad lisaks tema briljantsele joonistajameisterlikkusele aimu ka tema mõtte- ja tundemaailmast.

TEET KORSTEN
teet@pohjarannik.ee

Kuidas oma näitust tutvustate?

Jõhvi kunstikooli galeriis on väljas mu viimase nelja aasta tööde valik. Enda jaoks on tore oma järjetikk valminud töid koos näha, et otsustada, kuhu edasi minna. Jõhvi galeriis on suurepärased ruumid, kus saan oma suureformaadilisi joonistusi välja panna, nii et ka töödeplakid väljendatud jutustus kõlama jääks.

Lisaks küsisin direktor Mati Rautsolt, kas näituse avamisega ühes võiks korraldada sõejuonistuse töötua. Kunstiakadeemiaga seoses küsitakse pidevalt, kas on vaja joonistamist, kas ja millal see osakond kinni panna - ma ise joonistan ja ma tahan, et ka teised joonistaksid. Paljastasin 4tunnises töötoas omi saladusi ja nippe.

Siin seinas on põnev kuuest joonistusest koosnev plokk, mis kujutab erinevaid kontakte...

Plokk kõneleb kaasaegsest virtuaalsest elust. Olles vabakutseline kunstnik, olen ka haljastaja ja suhestun pidevalt nii looduse kui ka tehismailmaga. Ma võrdlen kahte reaalsust. Virtuaalne maailm nagu pakuks tohult palju võimalusi info saa-

miseks, samas peab inimene infotulvas orienteeruma. Lisaks see, et virtuaalne elu on hakanud asendama reaalsust elu - armastust, sõprust, vahetuid kontakte.

Internetis on näha enamik mu loomingust ja kui mul on vaja millelegi viidata, ma ütlen, et vaadake sealt. Mu tööd on üleval Flickris ja paljud, kes on neid näinud, tahavad minuga suhelda - nii tuleb mu meilile teade: "add me as a contact!" See tekitab küsimusi. Keegi nägi mu töid, ta ei taha midagi öelda, ta ei taha midagi kuulda - miks ta teatab mulle, et tahab minuga kontakti võtta?! Sellest tekkinud sisemise segaduse lahendamiseks arendasin teemat selle ploki joonistustel.

Teie joonistustel näeb palju käsi...

Olen tõesti neid väga palju joonistanud. Minu jaoks on see võimalus näidata inimest, tema olemasolu. Ma ei pea kujutama tervet tema keha, siis läheks asi liiga konkreetseks - kes ta on, mees või naine. Käsi on niivõrd emotsionaalne kehaosa, inimene räägib sellega, inimene puudutab sellega, inimene kallistab. Ma kujutan inimest käe läbi.

Silmatorikav on joonistus, kus inimese näo moodustab ekskavaatori kopp...

Mul oli väike näitus nimega "Akadeemiate lammutami-

ne". Kuna õpetan kunstiakadeemias, oli mul kopp ees seoses tralliga akadeemia hoone ümber. Meil ei ole juba tükk aega oma maja ja keegi ei tea, kas see tuleb või ei tule. Teisel tööl kujutan kätt, kus sõrmed on kui jalad. On erinevad ideed ja inimesed ei tagane neist. Inimestel on seisukoht - kas see on arvamus või seisumise koht? Öeldakse "olen kahe jalaga maas", minu tööl olakse viie jalaga maas.

Tea, et kõrgem kunstiharidus on kallis asi - eriti nii väikesele rahvale. Aga ükski ühiskond ei saa loobuda millestki nii olulisest, kui taheks rahvana püsima jääda. Kui kunstiharidus õnnestub säilitada läbi kogu Nõukogude aja, miks on see iseisvus ajal küsimärgi alla seatud?

Teil on kaunid sõejuonistused, aga sein, mis on neid täis, võib mõnele süngelt tunduda.

Mul oli Norras näitus "Ma joonistan sõega". Süsi on tume materjal ja valida on tumedusastet kuni süsimustani välja. Kui töös on palju musta, on see süngelt. Alati on võimalik värve sisse tuua, aga töö on võimalik lahendada ka ühe värvi piires. Haljastajana saan aru, et linnainimese suhestust loodusega tuleb korraldada. Kui inimene saab loodusesse, hakkab midagi muutuma. Ma pean väga palju metsikust loodusest, sest seal on olemas kogu kooslus - putukad, loomad, taimed. Siin on pilt, mis on rajatud kontaktile: korrastatud Inglise moodi park ja täiesti metsik kooslus, kus üks taim võitleb teisega, nii et tekib rägastik.

Osal töödest kujutan tervet taime elutsükli tõrust kuni kannuni.

Rääkige oma haljastajate tööst.

Olen olnud aastaid Taanis ja Norras haljastaja ja parkala korrastaja kahe muuseumi jaoks. Praegu tegelen ühe eraprojektiga, mille käigus taastan merekaldal asuvat liivast nõmme pärast masinaid, mis on selle segi keeranud. Selleks kasutan palju metsikuid taimi ja püsikuid, kes tulevad ise, ilma poputamiseta toime. Mulle meeldib, kui aed on elus ja kui ta saab oma jõul ise hakkama - mitte nagu Jaapani aias, kus hetk ja protsess on peatatud. Mulle meeldib, kui puule on antud kasvamisruumi ja ta saab nii palju valgust, kui palju on vaja, et ta kasvaks selliseks, nagu ta on loodud. Mulle meeldib, kui taimede ja inimese kooselu on algusest peale õigesti planeeritud.

Teid tuntakse ka raamatuillustraatorina. Armastatud on näiteks teie illustatsioonid Carlo Collodi raamatul "Pinocchio", mis ilmus eestikeelsena 1985.

Olen ERKI lõpetanud graafiku-illustraatorina. Olen sellega hilisemalt mingil põhjusel väga vähe tegelema. Hea meelega illustreeriks rohkem raamatuid, aga oleme olukorras, kus tegijaid on palju ja paljusid raamatuid on kirjastustel odavam osta tervikuna - st koos illustatsioonidega. "Pinocchio" oli minu esimene suur raamat ja ühtlasi diplomitöö. Praegu lahendaksin ülesande hoopis teisiti.

Saka raamatukogu luiskas ennast 11 aastat nooremaks

■ Laupäeval tähistati Saka raamatukogu 80 aasta juubelit piduliku koosviibimisega, kus lisaks tavapärasele aktusele esietendus luuleetendus "Elamise ahelad".

PEETER LILLEVÄLI
peeterl@pohjarannik.ee

Saka raamatukogu loeb oma sünniajaks aastat 1932, kui ta kanti avalike raamatukogude nimekirja. Tegelikult aga pandi raamatukogule alus 11 aastat varem, kui noorsoo kasvatamise selts Lootus asutas Sakal raamatukogu, kus esialgu oli 171 nimetust. Aga raamatukogundus on Eestis olnud ikka naiste ala ja nende vanusega on alati mingi hämmamine. Pidu alustas uhiuus luuleetendus "Elamise ahelad", kus Lembit Prits ja Heiki Pokk võtsid 100 aasta taguste luulekatekandide abil luubi alla elu hammasrataste vahele jäänud inimesed, kel kuskil sügaval sisemuses on siiski säilinud vaimsed püüdlused ja igatsused. Muusikaliselt toetas etendust Valentina Järve viiulil.

Lavastaja Eili Neuhausile oli see juba viies Kohtla valla seotud lavastajatöö. "Ehk on raamatukogu koht, kust tänapäeval leida tuge jalgade alla, kui pind järsku kõikumale lööb. Ehk on raamatukogud need kohad, kus ka kõige murtuma või muserdatuma hingega inimene leiab hingekosutust, võttes juhuslikult lugeda midagi, mis teda aitab," võtsid etenduse kavalehel oma loometöö kokku lavastaja ja näitlejad.

Saka raamatukogu aruandlus on hästi säilinud 1954. aastast ja nõukogude ajal olid raamatukogud ideoloogiaasutused. Seetõttu loeme raamatu-

kogu aruandlusest viiekümne date lõpul, et kohalik ühiskond on saanud erakordselt suure kartuli ja juurviljade saagi tänu ruutpesitsi külvamisele, mida kolhoosnikud õppisid raamatukogus olevast perioodikast ja plakatitest.

Kuuekümnendate keskel väidab raamatukogu aruanne, et tänu nende tublile tööle pole Saka vahel ei lõnguseid ehk pikka juustega poisse ja ultramini kandvaid tütarlapsi. "See küll õige ei ole. Käisin - täpselt mäletan - siis ultraminis," ütles tänane raamatukogu juhataja Anne Saatman. "Aga samas on kohalik inimene siiski halvasti riides. Kangas on halvasti valitud ja lõiked ebasobivad. Millal küll Saka raamatukokku hakatakse saatma moeajakirja Siluett?" jätkatakse 1965. aasta aruandes.

Pidulikust üritusest võtsid osa peaaegu pooled raamatukogu aktiivsetest lugejatest. Seetõttu otsustas ka raamatukogu oma parimaid lugejaid raamatutega autasustada. Kõige enam laenutusi aastast, kõige aktiivsem perioodikalugeja - kui mõned aanimetused paljude jagatavate seast välja tuua. Samuti ei unustatud ka neid inimesi, kelle töö on raamatukoguga aastate jooksul tihedalt seotud olnud.

Kui tort oli söödud ja kojuminekuaeg käes, siis järgnes järgmine üllatus. Kuna raamatukogud aeg-ajalt ikka vanu raamatuid maha kannavad, siis võis igaüks võtta suurest kuhjast endale päriseks mõne meeldima hakanud trükise.

Uues lavastuses "Elamise ahelad" näitasid Lembit Prits ja Heiki Pokk luuleridade, tantsu ja kehakeele kaudu elu hammasrataste vahele jäänud inimeste püüdlusi vaimsete väärtuste poole.

PEETER LILLEVÄLI